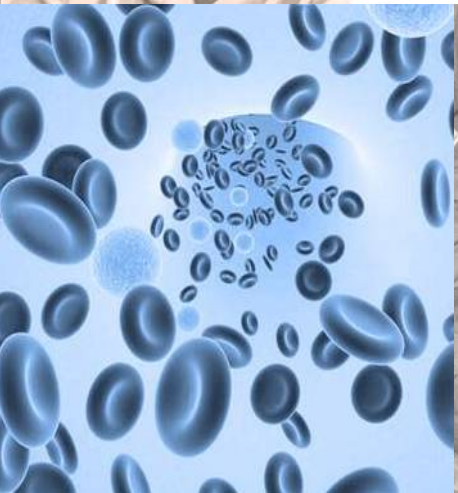
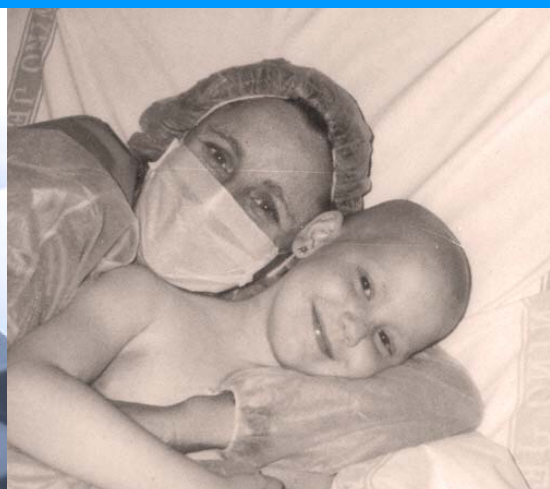
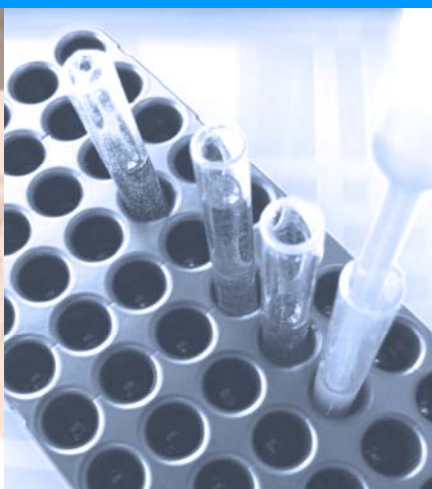
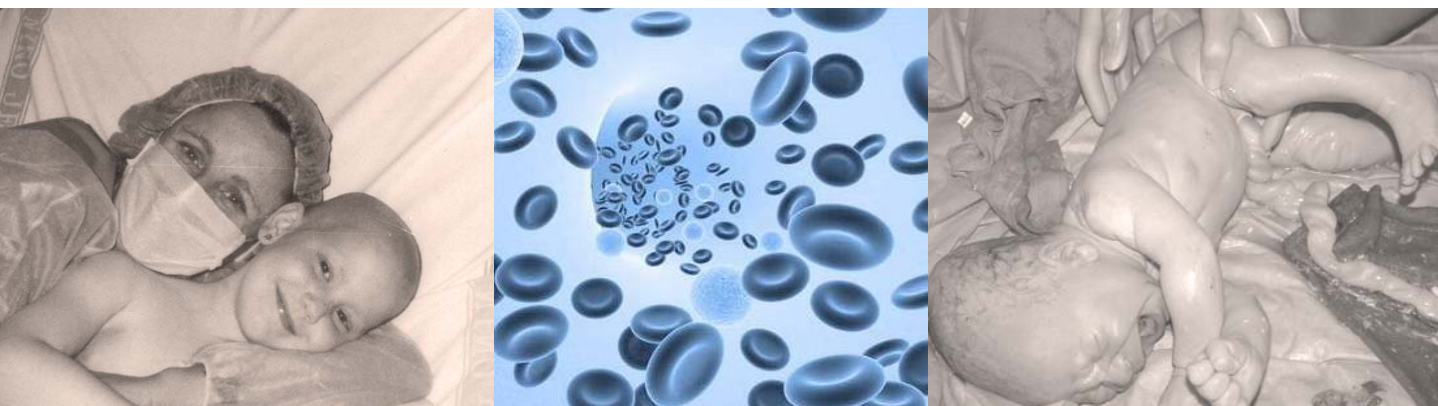

FUNDACIÓ
JOSEP CARRERAS
Contra la leucèmia

**Presentació de millores en el servei als pacients
de leucèmia i als centres hospitalaris**

- A/ Oficina de Sang de Cordó Umbilical**
- B/ Pis de Trasplantaments Domiciliaris**

A/ L'Oficina de Sang de Cordó Umbilical

A/ L'Oficina de Sang de Cordó Umbilical

1.1 ¿Què és?

La Fundació Josep Carreras, a través del seu programa REDMO, ha posat en marxa un nou servei als centres espanyols trasplantadors per tal de **facilitar la selecció de les unitats de sang de cordó umbilical més idònies** per a pacients que requereixen un trasplantament i no disposen d'un donant compatible entre els seus familiars. Aquest nou sistema, anomenat **Oficina de Sang de Cordó Umbilical**, també **facilitarà als centres de trasplantament el procés de tria** d'una unitat d'aquest progenitor hemopoètic. **Aquesta iniciativa és absolutament pionera i el REDMO és un dels pocs registres del món que la duu a terme.**

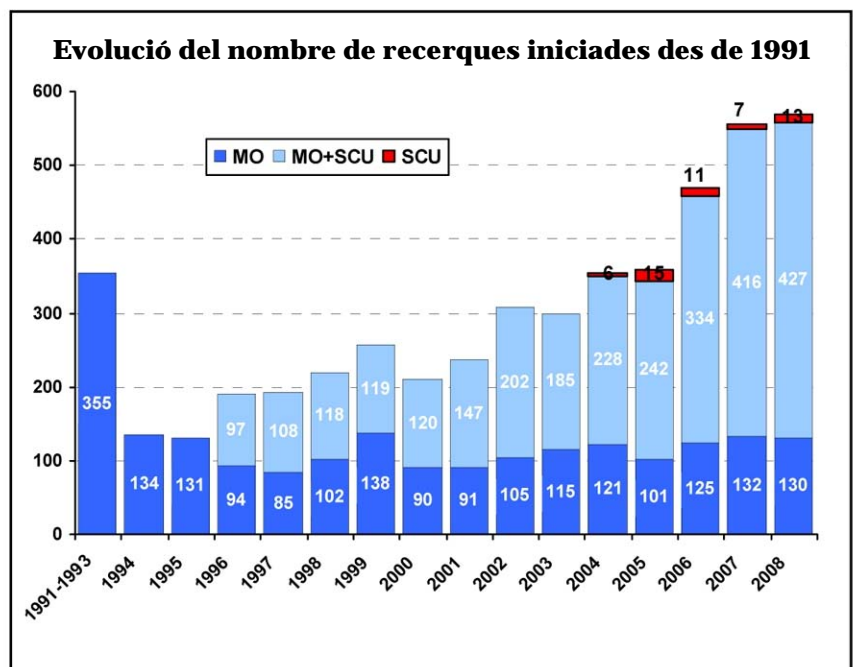
Fins ara, a partir de les peticions dels centres trasplantadors, la Fundació Josep Carreras, a través del REDMO, oferia un llistat amb les característiques dels cordons compatibles amb el pacient i era el mateix hospital qui s'encarregava de portar terme un estudi per seleccionar les millors unitats disponibles. Aquest sistema sobrecarregava la tasca dels metges del centre de trasplantament.

Actualment, seguint la normativa del *Plan Nacional de Sangre de Cordón Umbilical*, la Fundació Carreras ofereix la possibilitat als hospitals d'encarregar-se directament d'aquesta selecció.

Els trasplantaments de sang de cordó umbilical són cada cop més freqüents en nens i en adults malalts de leucèmia. Al voltant d'un 70% de les recerques de donant compatible que es fan al REDMO inclouen la possibilitat de cercar, a banda de la medul·la òssia, també una unitat de sang de cordó umbilical.

MO: medul·la òssia

SCU: sang de cordó umbilical

* **Des de 2006, les recerques de sang de cordó umbilical han augmentat d'un 51% a un 75% respecte al total de recerques iniciades de donant compatible no emparentat amb el pacient.**

* **L'any 2008, el REDMO va efectuar 427 recerques de medul·la òssia i sang de cordó umbilical, i 13 exclusivament de sang de cordó.**

A/ L'Oficina de Sang de Cordó Umbilical

1.3 El procés

1

Al inici de la recerca o en qualsevol altre moment del procés, el centre hospitalari trasplantador pot fer efectiva la demanda de selecció de la millor unitat de sang de cordó umbilical al REDMO.

2

En una recerca de sang de cordó umbilical per un pacient, podrien existir unes 500 unitats ofertades que comparteixen únicament una compatibilitat serològica. A través del REDMO, la Fundació Josep Carreras, d'entre totes les unitats trobades, oferirà les 5 millors unitats seleccionades a partir dels següents criteris establerts pel *Plan Nacional de Sangre de Cordón Umbilical*:

- la cel·lularitat de la unitat de sang de cordó abans de ser congelada
- la compatibilitat amb el pacient receptor
- el grup sanguini del pacient receptor
- el banc de procedència del cordó i l'any de congelació

3

REDMO remetrà a l'hospital trasplantador el llistat d'unitats seleccionades amb totes les seves característiques **en un període no superior a 12 dies laborables**.

4

El centre de trasplantament valorarà si és necessària alguna informació complementària de les unitats i, si ho considera oportú, **s'iniciarà el procés d'enviament de la unitat de sang de cordó cap a l'hospital destinatari**.

A/ L'Oficina de Sang de Cordó Umbilical

1.3 Altres dades d'interès

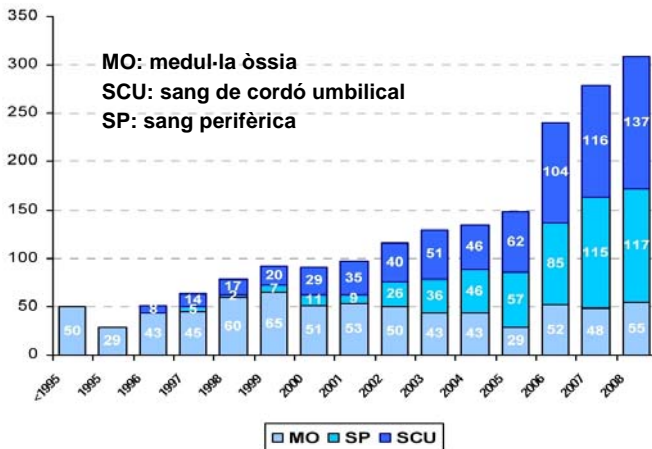
* Actualment, a l'Estat espanyol hi ha **més de 35.000 unitats de sang de cordó umbilical** disponibles repartides en els Bancs de Cordó de Barcelona, Madrid, Màlaga, Galícia, València, Tenerife i el País Basc.

* El nostre és el **3er país del món amb més unitats** després dels Estats Units i Taiwan.

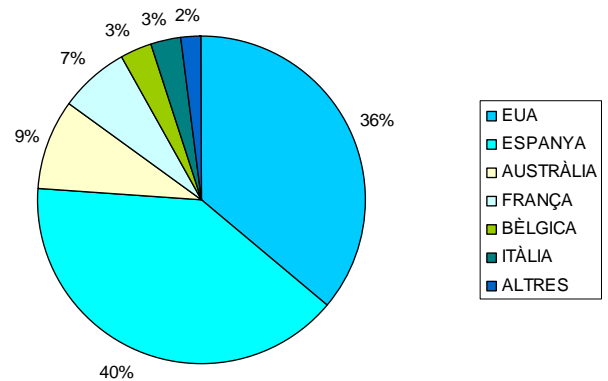
* L'any 2008 es van portar a terme **137 trasplantaments procedents d'unitats de sang de cordó umbilical**, un **44% del total dels trasplantaments de progenitors hemopoètics realitzats**. Això suposa un 15% més que a l'any 2007 i un 805% en els darrers 10 anys.

* Durant l'any 2008, les unitats de sang de cordó umbilical trasplantades a pacients espanyols provenien en **un 40% de l'Estat espanyol, en un 36% dels Estats Units, en un 9% d' Austràlia** i en proporcions més petites de França, Bèlgica i Itàlia entre d'altres països.

Evolució dels trasplantaments realitzats a l'Estat espanyol

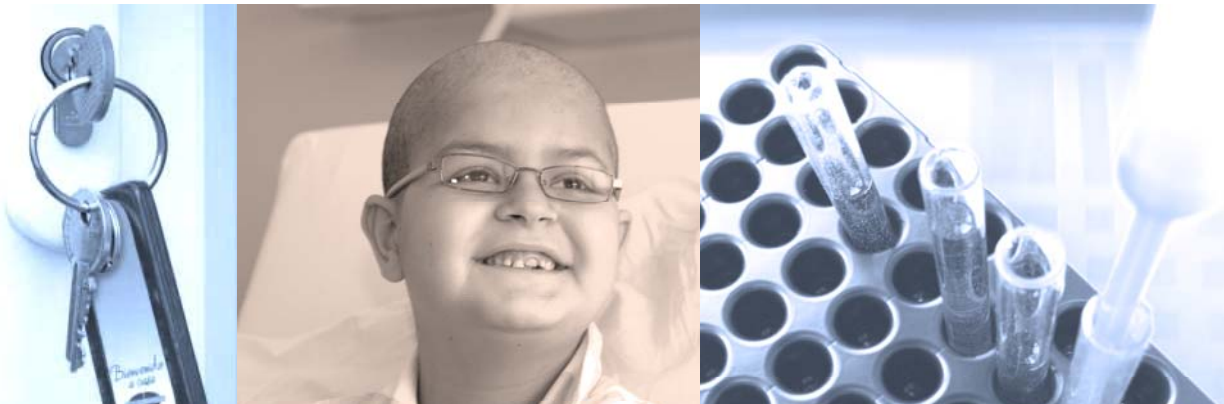

Procedència de les unitats de sang de cordó umbilical per a pacients espanyols al 2008

* Els centres trasplantadors espanyols són: Hospital Universitario Marqués de Valdecilla (Santander); Hospital Universitario Gregorio Marañón (Madrid); Hospital Clínico Universitario de Valencia; Hospital Carlos Haya (Málaga); Hospital Universitari Germans Trias i Pujol (Badalona); Hospital Son Dureta (Mallorca); Hospital Duran i Reynals (Barcelona); Complejo Hospitalario Universitario de Santiago de Compostela; Hospital Reina Sofía (Córdoba); Hospital de Navarra; Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (Barcelona); Hospital Universitari La Fe (Valencia); Hospital Xeral Cies (Pontevedra); Hospital Universitario Puerta de Hierro (Madrid); Hospital Universitario Central de Asturias (Oviedo); Hospital Universitario La Paz (Madrid); Hospital Universitario Ramon y Cajal (Madrid); Hospital Universitario Niño Jesús (Madrid); Hospital Universitario de La Princesa (Madrid); Hospital Universitario Virgen de la Arrixaca (Murcia); Hospital Universitario Virgen de las Nieves (Granada); Hospital Universitario Virgen del Rocío (Sevilla); Hospital Juan Canalejo (La Coruña); Hospital Donostia (San Sebastián); Hospital Morales Messeguer (Murcia); Hospital Universitario de Salamanca; Hospital Universitari Vall d'Hebron (Barcelona); Hospital Clínic (Barcelona); Hospital General de Jerez.

* **Els primers centres que han sol·licitat aquest servei de la Fundació Josep Carreras** són: Hospital Universitario La Paz (Madrid); Complejo Hospitalario Universitario Santiago de Compostela; Hospital Clínic de Barcelona; Hospital de Sant Pau (Barcelona); Hospital Virgen del Rocío (Sevilla); Hospital Virgen de las Nieves (Granada), Hospital General de Jerez i el Hospital Universitario Puerta de Hierro de Madrid.

B/ El Pis Trasplantaments Domiciliaris

B/ El Pis de Trasplantaments Domiciliaris

2.1 La situació actual

Des de l'any 1994, la Fundació Josep Carreras ha ofert pisos d'acollida als pacients de leucèmia i als seus familiars que havien de desplaçar-se lluny del seu domicili per rebre tractament i que no disposaven de recursos suficients per poder sufragar la seva estància a Barcelona. Des de llavors, **més de 120 pacients** i els seus familiars han pogut beneficiar-se d'aquest servei. Aquests pacients procedien de diferents províncies espanyols i també d'altres països: Estat espanyol (Albacete, Badajoz, Barcelona, Biscaia, Burgos, Càdis, Castelló, Girona, Gran Canària, Guipúscoa, Jaén, Lleida, Lleó, Màlaga, Mallorca, Menorca, Múrcia, Navarra, Pamplona, Pontevedra, Saragossa, Tarragona, Terol, Tenerife i Vigo), Andorra, Argentina, Rumania, Paraguai, Perú i Marroc.

2.2 Una iniciativa pionera

L'any 2003, l'Hospital Clínic de Barcelona va posar en marxa el **Programa de Trasplantaments Domiciliaris**. Amb aquest sistema, els pacients que resideixen a la ciutat poden tornar a casa seva el dia següent del trasplantament i reben 1 o 2 cops al dia visites de control d'infermeria. Aquesta iniciativa és única a l'Estat espanyol i es porta a terme en pocs llocs del món, principalment als Estats Units.

Actualment, però, els hospitals es troben amb una altra situació. **Molts pacients que podrien beneficiar-se d'aquesta opció resideixen a la mateixa ciutat o a poblacions adjacents però la seva vivenda es troba massa allunyada en termes de temps per dirigir-se ràpidament a l'hospital en cas d'urgència, tractament ambulatori**, etc. A l'Hospital Clínic un 70% dels pacients potencialment beneficiaris del programa es trobava en aquesta situació. El fet que aquests pacients segueixin ingressats a l'hospital comporta dos problemes: la ocupació d'un llit hospitalari que podria ser emprat per un altre pacient, i que el pacient no pugui gaudir del confort d'estar en un lloc privat i més acollidor.

Al disposar d'un pis d'acollida molt proper a l'Hospital Clínic, **la Fundació col·labora amb aquest programa per allotjar als pacients que podrien traslladar-se a les seves llars però que viuen lluny per poder-ho fer. El criteri que es té en compte és que els pacients siguin capaços de valdre's per si mateixos, que disposin d'acompanyant les 24 hores del dia i que no puguin arribar a l'hospital en menys d'una hora en cotxe en hora punta.**

D'aquesta manera, aquestes persones poden estar en un **espai més íntim, amb una presència continua d'un familiar i amb tots els elements propis d'una llar**. Evidentment, el pacient també es beneficiarà de la curta distància entre el pis de la Fundació i l'Hospital Clínic.

Imatges del pis d'acollida per a trasplantaments domiciliaris al carrer Villaroel de Barcelona.

B/ El Pis de Trasplantaments Domiciliaris

El primer pacient del pis d'acollida de trasplantaments domiciliaris ha entrat el 23 d'octubre. Es calcula que aquestes persones estaran en aquesta vivenda durant uns 15 dies de mitja i després ja podran tornar a casa seva. Per tant, es calcula que **aquest pis podrà acollir a uns 15 pacients cada l'any**.

El Programa de trasplantaments domiciliaris de l'Hospital Clínic de Barcelona, dirigit pel Dr. Francesc Fernández, ha rebut el *Premi de l'Agència de Qualitat del Sistema Nacional de Salut del MSC (2007)* i el *Premi dels laboratoris Esteve (2008)*.

Actualment, els pacients que podran disposar d'aquest pis d'acollida són malalts que acaben de sotmetre's a un trasplantament de medul·la òssia autòleg (procedent d'ells mateixos).

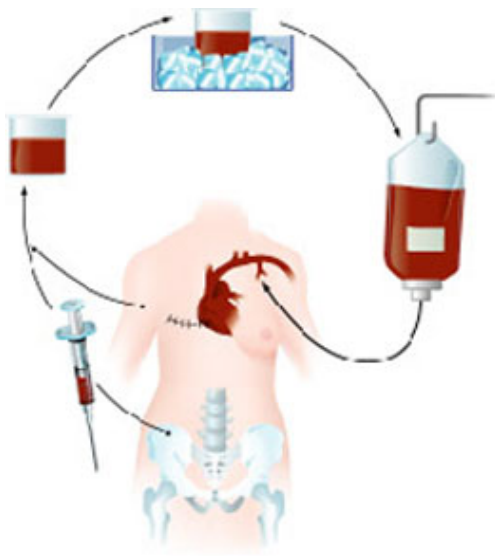
2.3 El trasplantament autòleg de medul·la òssia

El **trasplantament autòleg de progenitors hemopoètics (TAPH)**, que consisteix en l'administració de dosis elevades de quimioteràpia i/o radioteràpia seguides de la infusió de progenitors obtinguts del pacient prèviament, és una pràctica habitual en el tractament de nombroses malalties hematològiques.

Encara que la toxicitat i mortalitat associada al TAPH s'ha reduït principalment amb l'ús de progenitors hematopoètics obtinguts de la sang perifèrica, els pacients romanen ingressats a l'hospital habitualment entre 3 i 4 setmanes, amb unes mesures d'aïllament mediambiental i social que limiten la seva qualitat de vida, i són visitats diàriament per un equip mèdic.

En els darrers anys s'ha après que l'aïllament és eficaç únicament en els pacients que reben trasplantaments a partir d'un donant (al·logènics), no en els autòlegs. A més, s'ha acumulat experiència en el tractament antibiòtic ambulatori amb l'ús de moderns catèters venosos centrals i de bombes d'infusió intermitent portàtils. Tots aquests recursos han facilitat el desenvolupament del programa de TAPH domiciliari que ha demostrat ser factible i segur pels pacients.

Els principals avantatges són la millora de la qualitat de vida dels pacients i una reducció dels dies d'ingrés, de la pressió assistencial i de les despeses hospitalàries.

En el trasplantament autòleg les cèl·lules mare es recullen del mateix pacient. Un cop aquestes s'han tractat adequadament i el pacient ha rebut altes dosis de quimioteràpia, les cèl·lules es retornen a través d'un catèter central, tornen a la medul·la òssia i produeixen noves cèl·lules sanes.

FUNDACIÓ
JOSEP CARRERAS
Contra la leucèmia

C/Muntaner, 383 2on
08021 Barcelona
T. 93 414 55 66 F. 93 205 01 88
comunicacio@fcarreras.es
www.fcarreras.org